

Obsah

1. Úvod	9
2. Geoparky.....	11
2.1. Úvod k tématu a základní pojmy	11
2.2. Síť evropských geoparků UNESCO	14
2.3. Síť národních geoparků	22
2.4. Průvodcovská činnost v geoparcích.....	23
3. Geologický vývoj Země	25
3.1. Výjimečná planeta	25
3.2. Čas v geologii.....	27
3.3. Nejstarší geologická historie Čech.....	27
3.3.1. Starohory.....	27
3.3.2. Prvohory	28
3.3.2.1. Kambrium – počátek velké evoluce.....	28
3.3.2.2. Ordovik.....	28
3.3.2.3. Silur	28
3.3.2.4. Devon	29
3.3.2.5. Karbon	29
3.3.2.6. Perm.....	30
3.3.3. Druhohory.....	31
3.3.3.1. Křída	31
3.3.4. Třetihory.....	31
4. Geopark Železné hory	32
4.1. Základní charakteristiky geoparku	32
4.1.1. Historie vzniku.....	32
4.1.2. Vymezení území geoparku Železné hory	33
4.1.3. Logo geoparku.....	34
4.2. Geologická územní charakteristika národního geoparku Železné hory	35
4.2.1. Železné hory v různých geologických obdobích	38
4.2.1.1. Starohory (proterozoikum)	38
4.2.1.2. Moldanubikum.....	38
4.2.1.3. Prvohory (paleozoikum)	38
4.2.1.4. Druhohory (mezozoikum)	39
4.2.1.5. Třetihory (terciér).....	40
4.2.1.6. Čtvrtohory (kvartér)	40

4.2.2.	Podrobnější komentář k vybraným geologickým obdobím na území NGŽH.....	40
4.2.2.1.	Železnohorské proterozoikum a paleozoikum	40
4.2.2.2.	Hlinecká zóna	41
4.2.2.3.	Mrákotínské souvrství.....	42
4.2.2.4.	Železnohorský plutonický komplex	42
4.3.	Geomorfologie Národního geoparku Železné hory	45
4.3.1.	Geomorfologické členění území	45
4.3.1.1.	Vyšší geomorfologické jednotky	45
4.3.1.2.	Nižší geomorfologické jednotky	45
4.3.2.	Stručná charakteristika hlavních zastoupených podcelků a okrsků.....	46
4.3.2.1.	Chvaletická pahorkatina.....	46
4.3.2.2.	Podhradská kotlina	48
4.3.2.3.	Skutečská pahorkatina	52
4.3.2.4.	Doubravská brázda	54
4.3.2.5.	Chotěbořská pahorkatina	54
4.3.2.6.	Heřmanoměstecká tabule	55
4.3.2.7.	Hrochovotýnecká tabule	56
4.3.2.8.	Štěpánovská stupňovina.....	57
4.3.2.9.	Novohradská stupňovina	58
4.3.2.10.	Budislavské skály.....	60
4.4.	Přírodně a kulturně významné lokality NGŽH	60
4.4.1.	Významné geologické lokality – geotopy.....	60
4.4.2.	Charakteristika současného statutu ochrany územních hodnot.....	62
4.4.3.	Seznam a popis nejvýznamnějších přírodovědně a kulturně cenných a významných lokalit, nacházejících se na území národního geoparku Železné hory	63
4.5.	Připravenost území národního geoparku Železné hory na geoturismus.....	66
4.5.1.	Dopravní infrastruktura	66
4.5.2.	Pěší turistika	67
4.5.3.	Cykloturistika	70
4.5.4.	Vodní turistika	72
4.5.5.	Hippoturistika	72
4.5.6.	Agroturismus.....	73

4.5.7.	Kongresový a incentivní turismus	74
4.5.8.	Zimní turistika.....	74
4.5.9.	Vybrané kulturní, společenské a sportovní akce.....	75
4.5.10.	Přehled stávajících institucí, zabývajících se geologií v regionu národního geoparku Železné hory	76
4.5.11.	Seznam a stručný popis spolupráce stávajícího zařízení využitelných se souhlasem vlastníka pro posláním a potřeby národního geoparku Železné hory	77
4.5.12.	Turistické produkty, produktové balíčky a zážitkový turismus.....	79
4.5.13.	Sdružení a služby pro cestovní ruch	79
5.	Udržitelnost a plánované projekty na podporu geoturismu	82
5.1.	Hydrogeologie a putování za vodou.....	84
5.1.1.	Geologický popis jednotlivých lokalit projektu „Historií Země za dva dny“	85
5.1.1.1.	Podhořany.....	85
5.1.1.2.	Licoměřice.....	85
5.1.1.3.	Lichnice – Kaňkovy hory	86
5.1.1.4.	Běstvina – Javorka	86
5.1.1.5.	Litošice	86
5.1.1.6.	Sovolusky	87
5.1.1.7.	Lipoltice.....	88
5.1.1.8.	Heřmanův Městec – Palác	88
5.1.1.9.	Brloh	88
5.1.1.10.	Chrtínky	89
5.1.1.11.	Prachovice.....	90
5.1.1.12.	Mrákotín	91
5.1.1.13.	Kraskov.....	92
5.1.1.14.	Ctětín	92
5.1.1.15.	Rabštejská Lhota	93
5.1.1.16.	Doly u Luže	93
5.1.1.17.	Příbylov	93
5.1.1.18.	Střemošice.....	94
5.1.1.19.	Nové Hradý.....	94
5.1.1.20.	Podlažice.....	95
5.1.1.21.	Luže – Košumberk.....	97
5.1.2.	Geologický popis jednotlivých lokalit projektu „Putování za vodou“	97

5.1.2.1.	Roudná.....	97
5.1.2.2.	Zderaz.....	98
5.1.2.3.	Kapalice.....	98
5.1.2.4.	Nadymač – měrný profil ČHMÚ.....	99
5.1.2.5.	Nové Hradý – pramen Nadymač.....	100
5.1.2.6.	Doubravice – monitorovací vrtý SN-1, SN-1a.....	100
5.1.2.7.	Jeniřovice.....	101
5.1.2.8.	Blansko – monitorovací vrt SN-5.....	102
5.1.2.9.	Podlařice.....	102
5.1.2.10.	Horní Studenec, Podmoklany.....	103
5.1.2.11.	Kladruby.....	104
5.1.2.12.	Blatnická studna.....	105
5.1.2.13.	Bílý Kůň – pramen.....	106
5.1.2.14.	Svatá Anna – kaplička.....	106
5.1.2.15.	Podskála – řejbro.....	107
5.1.2.16.	Vápenný Podol – lázně.....	107
5.1.2.17.	Čečkovice – prameny.....	108
5.1.2.18.	Běřtina – Javorka.....	108
5.1.2.19.	řlebské Chvalovice – řtola.....	109
5.1.2.20.	Licoměřice.....	110
5.2.	Udržitelný rozvoj regionu geoparku.....	110
5.3.	Zaměření geoprůvodcování v národním geoparku řelezné hory.....	110
5.4.	Případové studie – motivační příběhy pro geoprůvodcování v řelezných horách.....	112
6.	Informační minimum a často kladené otázky.....	120
7.	Dopady turismu.....	124
7.1.	Dopady pěší turistiky.....	126
7.2.	Horolezectví.....	128
7.3.	Cykloturistika.....	129
8.	Metodika geoprůvodcování.....	130
8.1.	Role geoprůvodce a metodika jeho práce.....	130
8.2.	Kompetence a znalosti geoprůvodce.....	131
8.3.	Jak véřt výklad v geoparku.....	131
8.4.	Dlouhodobá příprava geoprůvodce.....	134
8.5.	Případové studie kompetentnosti geoprůvodce.....	136

9. Stručný výklad některých pojmů	140
9.1. Terminologie – geologie.....	140
9.2. Terminologie – průvodcovské služby, vybrané atraktivita a aktivita cestovního ruchu.....	163
Zdroje	166
Seznam obrázků.....	172
Seznam tabulek	175